

תנאי החתימה.

באוסטריה־אונגריה:

לשנה: 10.50 קראנען, לחצי שנה: 5.25 קראנען, לרבע שנה: 2.70 קראנען.

ברוסיה:

לשנה: 4 רו״כ, לחצי שנה: 2 רו״כ, לרבע שנה: 1 רו״כ.

בשאר ארצות:

באשכנז לשנה: 9 מארק, באנגליה לשנה: 8 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 11 פרנק, בארץ ישראל לשנה: 10 פרנק.

מחיר כל נומר 10 קאפ׳, 25 העללער.

עם „הפדגוג״:

באוסטריה־אונגריה:

לשנה: 15.50 קראנען, לחצי שנה: 7.75 קראנען, לרבע שנה 3.90 קראנען.

ברוסיה:

לשנה: 6 רו״כ, לחצי שנה: 3 רו״כ, לרבע שנה 1.50.

בשאר ארצות:

באשכנז לשנה: 13 מארק, באנגליה לשנה: 12 שיללינג, בשאר ארצות לשנה: 17 פרנק, בארץ ישראל לשנה: 16 פרנק.

בעד חלוף האדריסה 20 קאפ.

מחיר מודעות: בעד כל שורה קטנה פטיט 38 ה׳, 15 ק׳.

קרקוי, יום ד׳, ג׳ כסלו תרס״ג. גליון ד. Krakau, 3 Dezember (20 November) 1902.

נְסִיעָה מְאֻחָרָה.

(סִפּוּר).

בֹּקֶר.

בְּעַד בְּקִיעֵי הַתְּרִיסִים חוֹדֵר הַחֲדָרָה אוֹר רַךְ וְנָעִים, כְּחַלְחַל־אֲדַמְדָּם¹) וְהוּא שׁוֹפֵךְ אֶת זָהֳרוֹ עַל הַכְּתָלִים, עַל הָרִצְפָּה וְעַל הַמִּטָּה, אֲשֶׁר יַעֲקֹב הַקָּטָן שׁוֹכֵב עָלֶיהָ, וּמַלְכָּה אִמּוֹ, אֲשֶׁר כָּאָה זֶה עַתָּה הַחֲדָרָה, מַבֶּטֶת אֶל פָּנָיו הַמְּאִירִים וְגַם פָּנֶיהָ יֵאוֹרוּ; כִּי רוֹאָה מַלְכָּה וְהִנֵּה צְחוֹק קַל מְרַחֵף עַל שִׂפְתֵי בְּנָהּ הַיָּשֵׁן, אֲשֶׁר תִּתְנוֹעַעְנָה לִרְגָעִים וּבִטְּאוּ מִלִּים בּוֹדְדוֹת, אֲשֶׁר אֵין כָּל קֶשֶׁר בֵּינֵיהֶן; וְהִיא מְבִינָה, כִּי חוֹלֵם הוּא וּמַלְאֲכֵי שָׁלוֹם מְרַחֲפִים עַל מִטָּתוֹ; צַר לָהּ מְאֹד לְהַעִירֵהוּ, כִּי לֹא תַחְפֹּץ לְהַפְרִיעַ אֶת חֲלוֹמוֹתָיו הַנְּעִימִים, וְהִיא עוֹמֶדֶת וּמַבֶּטֶת.

¹) כחל — בלוי, כחלחל — בלויליך.

אַךְ הִנֵּה פָּקַח הַנַּעַר רֶגַע אֶת עֵינָיו וַיָּרֶם אֶת יָדָיו הַקְּטַנּוֹת וַיּוֹשִׁיטֵן לְעֻמָּתָהּ, כְּאִלּוּ חָפֵץ לָקַחַת דְּבַר־מָה. מַלְכָּה הִרְכִּינָה[1]) מְעַט אֶת רֹאשָׁהּ וִידֵי הַנַּעַר נָגְעוּ בְּפָנֶיהָ וְהֶחֱלִיקוּ אֶת לְחָיֶיהָ. הִיא הוֹסִיפָה לְהַרְכִּין אֶת רֹאשָׁהּ וַתִּשַּׁק אֶת הַנַּעַר בִּשְׂפָתָיו; הוּא הִתְנוֹעֵעַ, אַחַר הֵשִׁיב אֶת יָדָיו אֵלָיו וַיִּתְהַפֵּךְ עַל צִדּוֹ הַשֵּׁנִי.

בַּחֶדֶר שָׂרְרָה דְּמָמָה, רַק נְשִׁימַת הַנַּעַר הַקַּלָּה נִשְׁמְעָה לִרְגָעִים. וְאִמּוֹ יוֹשֶׁבֶת עַל מִטָּתוֹ וּמַקְשֶׁבֶת. הוּא יָשֵׁן עַתָּה וּשְׂפָתָיו לֹא בִטְּאוּ עוֹד מִלִּים כַּאֲשֶׁר לִפְנֵי זֶה, וְאַף אֲנָחָה קַלָּה הִתְמַלְּטָה מִבֵּין שְׂפָתָיו.

לֵב הָאֵם נִתְמַלֵּא רַחֲמִים וְחֶמְלָה. צַר הָיָה לָהּ עַל אֲשֶׁר הִפְרִיעָה בִנְשִׁיקָתָהּ אֶת הֲלָךְ־נֶפֶשׁ[2]) הַיֶּלֶד, וְלֹא יָכְלָה עוֹד לְהַעִירוֹ מִשְּׁנָתוֹ, אַף כִּי חָשְׁשָׁה[3]) מְאֹד פֶּן יְאַחֲרוּ אֶת הָרַכֶּבֶת, אֲשֶׁר יִסְעוּ בָהּ אֶל אִמָּם הַזְּקֵנָה.

וּבַלָּט יָצְאָה מִן הַחֶדֶר, וְהִנֵּה רָחֵל בִּתָּהּ הַקְּטַנָּה בָּאָה אֶל הַבַּיִת.

— הֲקָם יַעֲקֹב מִשְּׁנָתוֹ? — שָׁאֲלָה הַיַּלְדָּה.

— הַסִּי! — קָרְאָה הָאֵם בְּקוֹל רַךְ — הַסִּי, אַל תְּעוֹרְרִיהוּ!

פְּנֵי הַיַּלְדָּה הִבִּיעוּ אִי־רָצוֹן.

— אֲבָל, אִמִּי, הֲלֹא נְאַחֵר אֶת הָרַכֶּבֶת?

אֶת דְּבָרֶיהָ בִּטְּאָה חֶרֶשׁ, כִּי בְלִבָּהּ יָרְאָה גַם הִיא לְעוֹרְרֵהוּ, לַמְרוֹת אִי־רְצוֹנָהּ.

— אַל תִּירְאִי, בִּתִּי! — הִרְגִּיעַתָּהּ הָאֵם — עוֹד רַבָּה הָעֵת. יָנוּחַ נָא עוֹד מְעַט וְנָקֵל לוֹ לָשֵׂאת אֶת טִלְטוּלֵי הַדֶּרֶךְ. —

וּכְדַבֵּר הָאֵם אֶת דְּבָרֶיהָ, שָׁבָה אֶל חֶדְרָהּ לַחֲבֹשׁ אֶת חֲפָצֶיהָ בַּאֲרָגְזִים וְהַיַּלְדָּה עוֹזֶרֶת עַל יָדָהּ. כִּי קָמָה רָחֵל הַפַּעַם בַּבֹּקֶר הַשְׁכֵּם בְּחָשְׁשָׁהּ לְבַל תְּאַחֵר אֶת הַמּוֹעֵד, וְגַם חָפְצָה לַעֲזֹר עַל יַד אִמָּהּ הָאֲהוּבָה, כְּדַרְכָּהּ תָּמִיד. כִּי יַלְדָּה חַיָּה וּמְלֵאַת תְּנוּעָה הָיְתָה רָחֵל; לֹא יָכְלָה לָשֶׁבֶת בָּטֵל בִּרְאוֹתָהּ אֶת אִמָּהּ עוֹסֶקֶת בִּמְלֶאכֶת הַבַּיִת וַתַּעֲזֹר תָּמִיד עַל יָדָהּ כְּכָל אֲשֶׁר יָכְלָה.

אֲבָל קֹצֶר־רוּחָהּ גָּבַר עַתָּה מֵרֶגַע לְרֶגַע, כִּי יָרְאָה פֶּן יִדְחֶה מַסָּעָם לְרַגְלֵי יַעֲקֹב הַמְאַחֵר עַתָּה לִישֹׁן. הִיא לֹא יָדְעָה מְנוּחָה בַּיָּמִים הָאַחֲרוֹנִים, מִיּוֹם אֲשֶׁר הֵחֵלּוּ יְמֵי הַחֹפֶשׁ. כָּל עֲבוֹדָה לֹא הָיְתָה לָהּ, וְהִיא יָשְׁבָה וַתְּחַכֶּה בְּכִלְיוֹן עֵינַיִם לַיּוֹם הַמְאֻשָּׁר אֲשֶׁר בּוֹ תִּסַּע עִם אִמָּהּ וְאָחִיהָ אֶל אִמָּהּ הַזְּקֵנָה. וְעַתָּה הִנֵּה בָּא הַיּוֹם, וְהִיא כְּבָר קָמָה זֶה שָׁעוֹת אֲחָדוֹת, וְהוּא עוֹדֶנּוּ יָשֵׁן. הִיא לֹא חָפְצָה לְהַעִירוֹ בַּבֹּקֶר בְּקוּמָהּ, כִּי חָשְׁבָה: אֵין דָּבָר אִם יָקוּם אַחֲרֵי שָׁעוֹת שְׁתַּיִם. אֲבָל עַתָּה הִנֵּה עָבְרוּ זֶה שָׁלשׁ שָׁעוֹת וַעֲדֶנָּה לֹא קָם. הִיא מַבֶּטֶת אֶל פְּנֵי הָאֵם.

אֲבָל גַּם פְּנֵי הָאֵם מְפִיקִים אִי־רָצוֹן וְעוֹד יוֹתֵר מִזֶּה: אִי־מְנוּחָה. גַּם הִיא דוֹאֶגֶת פֶּן יְאַחֲרוּ אֶת הָרַכֶּבֶת בִּשְׁבִילוֹ, וְנוֹסָף לָזֶה הִיא מִתְפַּלְּאָה עַל אֲשֶׁר לֹא יָקוּם עוֹד עַד כֹּה.

[1]) הוֹרִידָה. [2]) דִּמְיוֹנוֹת, חֲלוֹמוֹת. [3]) דָּאֲגָה.

הָאֵם לֹא יִירָא פֶּן יְאַחֵר, וְהוּא הֲלֹא זֶה יָמִים רַבִּים לֹא יָדַע מְנוּחָה וַיְחַכֶּה לַיּוֹם הַגָּדוֹל הַזֶּה. הִיא זוֹכֶרֶת אֶת מַרְאֵהוּ אַחֲרֵי נְשִׁיקָתָהּ וְאֶת אַנְחוֹתָיו הַקַּלּוֹת, וְנַפְשָׁהּ תֶּחֱרַד בְּקִרְבָּהּ. מִי יוֹדֵעַ אוּלַי חוֹלֶה הוּא הַנַּעַר, תַּחְשֹׁב בְּלִבָּהּ וְהִיא רוֹעֶדֶת לַמַּחֲשָׁבָה הַזֹּאת.

הַשָּׁעוֹן מַשְׁמִיעַ אֶת הַשָּׁעָה הָעֲשִׂירִית.

— אֲבָל, אִמִּי! — שׁוֹמַעַת מַלְכָּה אֶת קוֹל בִּתָּהּ — עַד מָתַי יִישַׁן, הֲלֹא חֲצוֹת הַיּוֹם הִגִּיעָה?

מַלְכָּה אֵינָהּ יוֹדַעַת מַה לַּעֲשׂוֹת. הִיא יָרְאָה לְעוֹרֵר אוֹתוֹ מִשְּׁנָתוֹ, פֶּן יִכְאַב עָלָיו רֹאשׁוֹ, אֲבָל גַּם לְחַכּוֹת לֹא תוּכַל, כִּי הָרַכֶּבֶת לֹא תְחַכֶּה וַעֲלֵיהֶם לְהִכּוֹן לַשָּׁעָה הַנּוֹעָדָה. הִיא חוֹשֶׁבֶת מַחֲשָׁבוֹת לָאַחֲרוֹנָה הֶחְלִיטָה בְּנַפְשָׁהּ לָלֶכֶת לִרְאוֹת אֶת שְׁלוֹמוֹ, שָׁם, בְּחֶדְרוֹ, תִּרְאֶה וְתֵדַע אֶת אֲשֶׁר לָהּ לַעֲשׂוֹת.

הִיא קָרְבָה אֶל הַדֶּלֶת וַתִּפְתַּח אוֹתָהּ בַּלָּט, אַחַר קָרְבָה אֶל הַמִּטָּה. הַנַּעַר שׁוֹכֵב סָרוּחַ עַל עַרְשׂוֹ לְרָחְבָּהּ וְהִשְׁמִיכָה לְרַגְלָיו, פָּנָיו אֲדֻמִּים וְזֵעָה מְכַסָּה אֶת מִצְחוֹ. הִיא לוֹקַחַת אֶת מִטְפַּחְתָּהּ וּמוֹחָה לְאַט אֶת הַזֵּעָה מֵעַל פָּנָיו. הַנַּעַר מִתְעוֹרֵר.

— הַכְּבָר בָּאנוּ? — שׁוֹאֵל הַנַּעַר, וְהוּא טֶרֶם פָּקַח אֶת עֵינָיו.

מַלְכָּה צוֹחֶקֶת וְנוֹשֶׁקֶת לוֹ עַל עֵינָיו. הוּא פּוֹקְחָן לִרְוָחָה.

— מַה זֹּאת? אֵיפֹה אֲנַחְנוּ? — שׁוֹאֵל הוּא בְּבֶהָלָה.

מַלְכָּה יָשְׁבָה עַל הַמִּטָּה וַתְּחַבְּקֵהוּ: הוּא הִתְמוֹדֵד וּצְחוֹק־קַל רִחֵף עַל פָּנָיו.

— הוֹי, אִמִּי, מֶה חָלַמְתִּי! — קוֹרֵא הוּא.

— כָּל חֲלוֹמוֹתֶיךָ יִהְיוּ לְטוֹבָה עָלֶיךָ וְעַל כֻּלָּנוּ! — קָרְאָה אִמּוֹ.

— לוּ יָדַעַתְּ, אִמִּי, מָה הִרְבֵּיתִי לַחֲלֹם! כָּל הַלַּיְלָה חָלַמְתִּי...

מַלְכָּה שָׁאֲפָה רוּחַ. עַתָּה רָאֲתָה, כִּי שָׁלוֹם לוֹ.

— כֵּן, יַקִּירִי, רָאִיתִי, הָיִיתִי פֹּה וָאֵרֶא כִּי חוֹלֵם אַתָּה.

— הֲרָאִית? — שׁוֹאֵל הוּא, — וְגַם רָחֵל רָאֲתָה? הִיא צוֹחֶקֶת עָלַי תָּמִיד וְאוֹמֶרֶת, כִּי מְדַבֵּר אֲנִי בִשְׁנָתִי.

— כֵּן, בְּנִי, אֱמֶת; אַתָּה מְדַבֵּר בִּשְׁנָתְךָ. גַּם הַיּוֹם דִּבַּרְתָּ.

הַנַּעַר שׂוֹחֵק בְּעֹנֶג. — וּמַה דִּבַּרְתִּי, סַפְּרִי נָא לִי!

— לֹא יָכֹלְתִּי לְהָבִין — עוֹנָה הָאֵם — לֹא בָּרוּר דִּבַּרְתָּ.

— אִם כֵּן אֲסַפֵּר לָךְ אֶת חֲלוֹמוֹתַי.

— חָלַמְתִּי... וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ נוֹסְעִים... בִּמְסִלַּת הַבַּרְזֶל... אֲנָשִׁים רַבִּים נוֹסְעִים עִמָּנוּ... הֶחָלִיל מְחַלֵּל — הַרְבֵּה מְאֹד... הִי! הִי! — עַל כָּל תַּחֲנָה... אַתְּ קָנִית לִי כַּד מָלֵא גַּרְגְּרִים אֲדֻמִּים... אַתְּ חָפַצְתְּ לְהַמְתִּיקָם, גַּם רָחֵל חָפְצָה וַאֲנִי אֵינִי חָפֵץ... אֲנִי חָפֵץ לְאָכְלָם חֲמוּצִים... הַכֹּל מַבִּיטִים עָלֵינוּ... בַּדֶּרֶךְ קָנִית לִי כֶּלֶב קָטָן... גַּם תַּרְנְגוֹל לָבָן קָטָן קָנִית,

כְּתַרְנְגוֹלֵי לְפָנִים... אֲנַחְנוּ מְשַׂחֲקִים בָּם... עוֹד חָלַמְתִּי... הַרְבֵּה, הַרְבֵּה מְאֹד...

— אֲבָל, בְּנִי, קוּמָה מַהֵר, כִּי עָלֵינוּ לִנְסֹעַ! — תְּשַׁסְּעֵהוּ הָאֵם.

— אֲבָל אִמִּי, לוּ יָדַעַתְּ מַה קָּשֶׁה לִי לָקוּם! כָּל הַלַּיְלָה לֹא יָשַׁנְתִּי, רַק בַּבֹּקֶר. וְאַחַר כֵּן חָלַמְתִּי כָּל הָעֵת...

— וּמַדּוּעַ לֹא יָשַׁנְתָּ, בְּנִי? — שׁוֹאֶלֶת הָאֵם.

— חָשַׁבְתִּי מַחְשָׁבוֹת רַבּוֹת. אַחֲרֵי כֵן בִּרְאוֹתִי, כִּי עָבַר הַלַּיְלָה, יָרֵאתִי לִישׁוֹן פֶּן אֲאַחֵר. אֲבָל לָאַחֲרוֹנָה נִרְדַּמְתִּי וָאַחֲלֹם... — וְהוּא שָׁב לְסַפֵּר אֶת חֲלוֹמוֹתָיו. אַךְ בְּאוֹתוֹ רֶגַע מִתְפָּרֶצֶת רָחֵל הַחַדְרָה וְאוֹחֶזֶת בּוֹ וּמְנִיעָה אוֹתוֹ. — קוּמָה, עָצֵל, עָלֵינוּ לִנְסֹעַ...

— נְשִׁי הַלְאָה — קוֹרֵא הַנַּעַר בְּכַעַס. — הָאֵם רָמְזָה לָהּ לָצֵאת. — אַל תִּירְאִי, בִּתִּי, הוּא יָקוּם. לְכִי נָא, בִּתִּי, וְהָבִיאִי עוֹד...

הִיא קָמָה מֵעַל הַמִּטָּה וַתֵּצֵא מִן הַחֶדֶר. אַחַר שָׁלְחָה אֶת הַיַּלְדָּה לְהָבִיא דְבַר־מָה, וְהִיא שָׁבָה אֶל הַנַּעַר. הוּא שָׁכַב עוֹד בִּמְנוּחָה בְּעֵינַיִם פְּקוּחוֹת וַיַּבֵּט אֶל הַתִּקְרָה.

— קוּמָה, יַקִּירִי! לְבַשׁ בְּגָדֶיךָ, תּוֹרִי, הֲלֹא בְּעַצְמְךָ תִּלְבַּשׁ, אֵין עִתּוֹתַי בְּיָדִי. — הִיא מוֹשִׁיטָה לוֹ אֶת מִכְנָסָיו. וְהוּא שׁוֹכֵב וּמִתְמַתֵּחַ.

— אֲבָל... — אוֹמֵר הוּא בְּקוֹל רַךְ וּמִתְחַטֵּא לִפְנֵי אִמּוֹ.

— קוּמָה, בְּנִי, קוּמָה! עַד עַתָּה לֹא חָפַצְתִּי לְהָעִירְךָ, כִּי אָמַרְתִּי טוֹב, כִּי תָנוּחַ לִפְנֵי טִלְטוּל הַדֶּרֶךְ, אֲבָל עַתָּה כְּבָר הִגִּיעַ חֲצוֹת הַיּוֹם. קוּמָה!

— עוֹד רְגָעִים אֲחָדִים אֶשְׁכַּב, אִמִּי, וְאַחַר אָקוּם, — אוֹמֵר הַנַּעַר בְּתַחֲנוּנִים.

— וְאִם נְאַחֵר אֶת הָרַכֶּבֶת? — שׁוֹאֶלֶת הָאֵם, וְנִכָּר הָיָה כִּי נְכוֹנָה הִיא לְהֵעָתֵר לוֹ.

— לֹא נְאַחֵר, אִמִּי הַטּוֹבָה. הֲבִשְׁבִיל רְגָעִים אֲחֵרִים נְאַחֵר?

מַלְכָּה זָכְרָה פִּתְאֹם, כִּי עָלֶיהָ לְהַגִּיד דְּבַר־מָה לַמְבַשֶּׁלֶת וַתֵּצֵא מִן הַחֶדֶר. הַנַּעַר שׁוֹכֵב; לִישׁוֹן לֹא יוּכַל עוֹד, כִּי הִתְנַעֵר כְּבָר מִשְּׁנָתוֹ. עַתָּה חָשַׁב מַחֲשָׁבוֹת וַיַּעֲבֵר לְנֶגֶד עֵינָיו אֶת כָּל הַטּוֹב הַצָּפוּן לוֹ בַּיָּמִים הַבָּאִים.

הוּא נוֹסֵעַ עַתָּה לָעִיר זְקֶנְתּוֹ הָאֲהוּבָה. עוֹדֶנּוּ זוֹכֵר אֶת הַזְּקֵנָה הַטּוֹבָה אֲשֶׁר הִתְאָרְחָה [1] בְּבֵיתָם לִפְנֵי שָׁנִים אֲחָדוֹת, מַתָּנוֹת רַבּוֹת הֵבִיאָה לוֹ אָז וְצַעֲצוּעִים יָפִים; וּבִימֵי הֱיוֹתָהּ אִתָּם לֹא עָיְפָה מֵהַמְצִיא לוֹ תָּמִיד שַׁעֲשׁוּעִים חֲדָשִׁים. הִיא שִׂחֲקָה עִמּוֹ וְעִם אֲחוֹתוֹ, שָׁרָה לָהֶם שִׁירִים וַתְּסַפֵּר לָהֶם „מַעֲשִׂיּוֹת" יָפוֹת, אֲשֶׁר לֹא שָׁמַע כְּמוֹהֶן מִיָּמָיו. חַוָּה הַזְּקֵנָה, אוֹמַנְתּוֹ לְפָנִים, יָדְעָה גַּם הִיא לְסַפֵּר „מַעֲשִׂיּוֹת", אַךְ מָה הֵן מַעֲשִׂיּוֹתֶיהָ לְעֻמַּת אוֹתָן שֶׁל אִמּוֹ הַזְּקֵנָה. גַּם לְחַוָּה הָיוּ מְלָכִים, בְּנוֹת־מְלָכוֹת, צַדִּיקִים וְשֵׁדִים, אֲבָל כְּמוֹהֶם כְּאַיִן הֵם לְעֻמַּת אֵלֶּה שֶׁל זְקֶנְתּוֹ הַחֲבִיבָה. כָּל מַלְכֵי חַוָּה יוֹשְׁבִים עַל כִּסְאוֹת זָהָב וַעֲטָרוֹת זָהָב בְּרָאשֵׁיהֶם, כָּל בְּנוֹתֵיהֶם — יָפוֹת, כָּל צַדִּיקֶיהָ — מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים, וּלְכָל שֵׁדֶיהָ — רַגְלֵי תַרְנְגֹלֶת; אֲבָל כֻּלָּם דּוֹמִים אִישׁ לְרֵעֵהוּ וְאַחַת הָיָה לָהּ אִם הָיָה הַמֶּלֶךְ — דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, אוֹ אֲלֶכְּסַנְדֶּר מוּקְדוֹן, אִם אַשְׁמְדַאי הוּא הַשֵּׁד, אוֹ אַחַד הַשֵּׁדִים מִן הֶהָמוֹן, אִם שָׁחוֹר הוּא וְאִם לָבָן, שֵׁד אוֹ שָׂעִיר. לֹא כֵן אִמּוֹ זְקֶנְתּוֹ: לָהּ יֵשׁ מְלָכִים רַבִּים וְשׁוֹנִים וּלְכָל אֶחָד כִּסֵּא אַחֵר, עֲטָרָה אַחֶרֶת וּמְלוּכָה אַחֶרֶת, גַּם שֵׁדֶיהָ שׁוֹנִים הֵם, אַשְׁמְדַאי הוּא הַמֶּלֶךְ וְאַחֲרָיו יָבוֹאוּ שֵׁדִים וּשְׂעִירִים, שְׁחוֹרִים וּלְבָנִים, רַגְלֵי תַרְנְגֹלֶת וְרַגְלֵי עֵגֶל. מַה תִּכְלֶה נַפְשׁוֹ לִרְאוֹת שֵׁנִית אֶת זְקֶנְתּוֹ הַחֲבִיבָה וּמַה יִּתְאַוֶּה לִשְׁמֹעַ אֶת סִפּוּרֶיהָ הַנִּפְלָאִים.

וְהוּא עוֹצֵם אֶת עֵינָיו וּמַסְתִּיר פָּנָיו בַּכַּר. הִנֵּה הוּא רוֹאֶה אוֹתָהּ כְּאִלּוּ הִיא עוֹמֶדֶת לְפָנָיו וּמַצְהִילָה לוֹ פָנֶיהָ, וּמַבִּיטָה אֵלָיו בְּעֵינֶיהָ הַטּוֹבוֹת, וּמִבֵּין קִמְטֵי פָּנֶיהָ כְּמוֹ יִקְרָא אֶת כָּל מַעֲשִׂיּוֹתֶיהָ הַנְּעִימוֹת, וְהוּא מִתְגַּעְגֵּעַ אֵלֶיהָ מְאֹד.

וּבְעִירָהּ, מַה טּוֹב הַכֹּל וּמַה יָּפֶה! הוּא לֹא רָאָה אוֹתָהּ מֵעוֹדוֹ, אַךְ רַבּוֹת שָׁמַע עַל אוֹדוֹתֶיהָ. אֶל הַמָּקוֹם הַנֶּחְמָד הַהוּא, אֲשֶׁר יְעָרִים רַבִּים יְסוֹבְבוּהוּ, וְנָהָר רְחַב יָדַיִם יַעֲבֹר בּוֹ, אֵלָיו יִנְהֲרוּ תָמִיד אֲנָשִׁים לְמֵאוֹת מִן הֶעָרִים הַגְּדוֹלוֹת הַסְּמוּכוֹת לָהּ. שָׁמָּה יָבוֹאוּ נְעָרִים רַבִּים מִבְּנֵי גִילוֹ, וְהַנְּעָרִים הָהֵם לְבוּשִׁים בִּגְדֵי שְׂרָד וְכוֹבָעִים נוֹצְצִים עַל רֹאשָׁם וְהוֹלְכִים קוֹמְמִיּוּת כִּפְקִידֵי צָבָא. מַה מְּאֹד יַחְפֹּץ לִרְאוֹתָם!

כַּחֲצִי שָׁעָה שָׁכַב כֹּה שָׁקוּעַ בְּמַחְשְׁבוֹתָיו. מַלְכָּה הָיְתָה טְרוּדָה מְאֹד בַּהֲכָנוֹת הַנְּסִיעָה, וַיַּעַן אֲשֶׁר חָשְׁבָה, כִּי יְמַהֵר הַנַּעַר לָקוּם אַחֲרֵי אֲשֶׁר הִתְנַעֵר מִשְּׁנָתוֹ, לָכֵן לֹא בָאָה עוֹד אֶל חֶדְרוֹ. אַךְ אַחֲרֵי כַלּוֹתָהּ אֶת עֲבוֹדָתָהּ, זָכְרָה, כִּי טֶרֶם רָאֲתָה אוֹתוֹ וַתְּמַהֵר אֵלָיו הַחַדְרָה, בְּפָתְחָהּ אֶת הַדֶּלֶת רָאֲתָה אוֹתוֹ שׁוֹכֵב פְּרַקְדָּן עַל מִטָּתוֹ, וַתִּקְצֹף עָלָיו מְאֹד.

— מַה זֶּה הָיָה לְךָ? הַעוֹדְךָ שׁוֹכֵב? — אֵיךְ לֹא תֵבוֹשׁ וְלֹא תִכָּלֵם לַעֲשׂוֹת כָּזֹאת? הֲלֹא לֹא נוּכַל עוֹד לִנְסֹעַ הַיּוֹם!

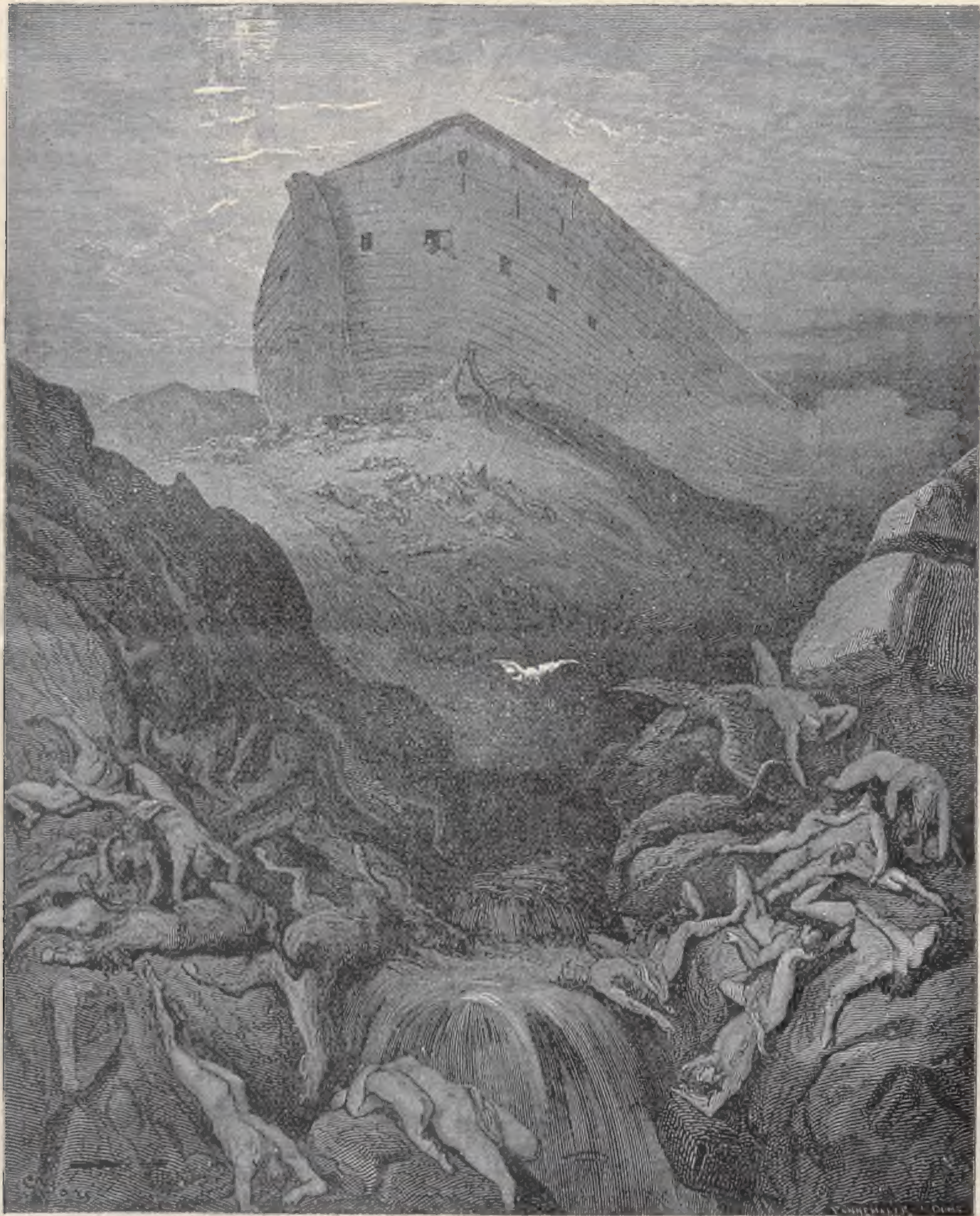
— הִנְנִי קָם, הִנְנִי קָם! — קָרָא הַנַּעַר, בַּהֲרִימוֹ אֶת רֹאשׁוֹ מֵעַל הַכַּר. — אַל תִּירְאִי, לֹא נְאַחֵר.

(עוֹד יָבֹא)

יַעֲקֹב רַבִּינוֹבִיץ.

[1] הָיְתָה אוֹרַחַת.

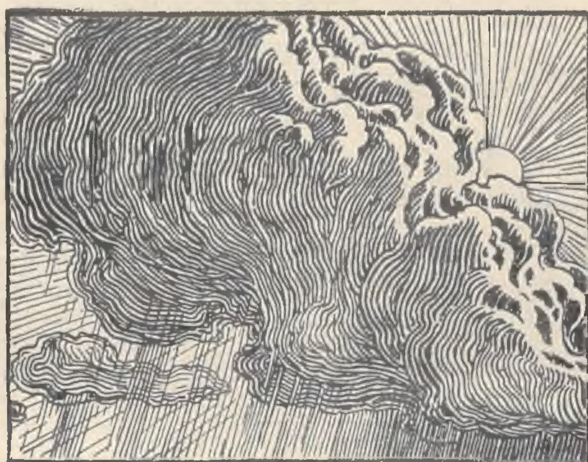
ג. דוֹרֶה: נֹחַ מְשַׁלֵּחַ אֶת הַיּוֹנָה מִן הַתֵּבָה.

הַגֶּשֶׁם *)

שִׁיר יְלָדִים.

א

מֵאַין הַגֶּשֶׁם, מֵאַין הוּא בָא ?—
תִּשְׁאַל בֵּן יַקִּיר לִי — שְׁמָעֵנִי :
הַפֶּלֶג נֶאֱנַח מַר : „קָשֶׁה לִי, אֲהָהּ,
שְׂאֵת מַיִם, עָיֵף כְּבָר הִנֵּנִי !"

עָנָן עוֹנֶה : „וּתְנֵם נָא לִי !
רַב לִי לָעוּף בָּרוּחַ ;
קַלִּיל אֲנִי, צָמֵא — תְּנָה לִי ;
אֶשְׁתֶּה, אֶשְׁכַּב, אָנוּחַ".

פֶּלֶג — : „הֵן אַתָּה מָרוֹם,
וְאֵיךְ אוּכַל אַשְׁקֶךָ ?"
שֶׁמֶשׁ תַּעַן, מַלְכַּת יוֹם :
„אֲנִי אַעֲלֶה מֵימֶיךָ !"

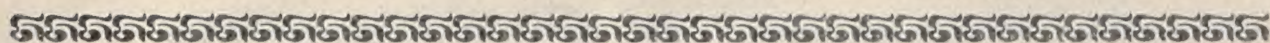
וְשֶׁמֶשׁ יָנְקָה מִגַּלֵּי פֶּלֶג קַל
בְּעַד הֶעָנָן שָׁם בָּרוּחַ.
הַפֶּלֶג קָפַץ וַיַּעֲבֹר וַיִּצְהַל ;
בָּרוּם הֶעָנָן — שָׁם יָנוּחַ.
עַתָּה מָאַס שָׁם בִּמְרוֹמָיו,
לָעוּף יִתְאוּ אַךְ הַלְאֵה ;
עַל כֵּן יָשִׁיב מַשְׁקֵה מֵימָיו
לַפֶּלֶג חִישׁ מִלְמָעְלָה.

הִנֵּה זֶה הוּא הַגֶּשֶׁם, בְּנִי !
הַסְכֵּת [1] בְּכִי פֶלֶג, שְׁמָעָה :
„הָהּ, כָּל הַמַּיִם לְבַדִּי
אֲנִי אָשׁוּב אֶשָּׂאָה."

שְׁמוּאֵל בֶּן־צִיּוֹן.

*) מִשִּׁירֵי Wolrad Eigenbrodt.

[1] הַאֲזֵן, שְׁמַע.

יְתוֹמִים.

(סִפּוּר).

(סוֹף).

וְהַיְלָדִים מְחַכִּים וּמְחַכִּים.
— הֲרָאָה אַתְּ, רָחֵל — אוֹמֵר זֶרַח בַּלָּט.
— וְאָתָּה ?
— אָנֹכִי — לֹא— עוֹנֶה זֶרַח— וְלִבּוֹ דוֹפֵק בְּקִרְבּוֹ.
— גַּם אֲנִי אֵינֶנִּי יְרֵאָה — עוֹנָה גַּם רָחֵל בַּלָּט.
— סַפֶּר־נָא לָנוּ אֵיזֶה מַעֲשֶׂה, זֶרַח— יִקְרְאוּ כָּל הַיְלָדִים.
— הַחֲרִישׁוּ כֻּלְּכֶם וַאֲסַפֵּר לָכֶם.— עוֹנֶה זֶרַח.

„הָיֹה הָיָה בַּיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים נַעַר אֶחָד בָּאָרֶץ, וְהַנַּעַר נָסַע וַיַּעֲבֹר דֶּרֶךְ יְעָרִים וְשָׂדוֹת, עָלָה הָרִים יָרַד בְּקָעוֹת, עַד אֲשֶׁר בָּא בְּאַחַד הַלֵּילוֹת לְמָקוֹם לֹא יָדוּעַ לוֹ. וְהַלַּיְלָה לֵיל חֹשֶׁךְ, אַף כּוֹכָב אֶחָד לֹא נִרְאָה עַל פְּנֵי כָל הָרָקִיעַ, וְכָל מְנוֹרָה לֹא הֵאִירָה בְּכָל הַבָּתִּים, אֲשֶׁר עַל יַד הַדֶּרֶךְ; וַיַּעֲמֹד הַנַּעַר עַל מְקוֹמוֹ וְלֹא יָדַע אָנָה יִפְנֶה. וְהַחֹשֶׁךְ הוֹלֵךְ הָלוֹךְ וְגָדוֹל, וְגַם גֶּשֶׁם הָיָה עַל הָאָרֶץ וְעַל הַדֶּרֶךְ נִמְצְאוּ תָּמִיד גַּנָּבִים וְגַזְלָנִים".

אוֹיָה, אוֹיָה! — קָרְאוּ הַיְלָדִים.

„וַיִּתְפַּלֵּל הַנַּעַר אֶל יְיָ וַיֹּאמַר:

— אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם! אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת עָנְיִי, וְרַק אַתָּה לְבַדְּךָ תּוּכַל לְהוֹשִׁיעֵנִי, אָנָּא יְיָ הוֹשִׁיעָה נָּא!

וַיְהִי אַךְ כִּלָּה הַנַּעַר אֶת תְּפִלָּתוֹ, וַיִּשָּׂא אֶת עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה—נֵר דּוֹלֵק נִרְאָה אֵלָיו מֵאַחַד הַבָּתִּים מֵרָחוֹק. וַיֵּלֶךְ הַנַּעַר אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר נִרְאָה שָׁם הָאוֹר.

וַיָּבֹא הַנַּעַר עַד הַבַּיִת וְהַבַּיִת קָטֹן מְאֹד, וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ: מִי יוֹדֵעַ, אוּלַי יוֹשְׁבִים פֹּה גַּזְלָנִים? אַךְ כְּרֶגַע הִתְחַזֵּק וַיֹּאמַר: אֶחֱסֶה נָא בַּיְיָ וְהַטּוֹב בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה. וַיִּפְתַּח אֶת דֶּלֶת הַבַּיִת וַיָּבֹא בוֹ.

וַיְהִי כְּבוֹא הַנַּעַר פְּנִימָה וַיַּרְא וְהִנֵּה הוּא עוֹמֵד בְּאוּלָם גָּדוֹל, וְהָאוּלָם רֵיק אֵין בּוֹ כָּל אִישׁ, אַךְ אוֹר גָּדוֹל וָרוֹעַ בּוֹ כְּאוֹר הַצָּהֳרָיִם. וַיַּבֵּט הַנַּעַר אֶל כָּל סְבִיבָיו, וַיַּרְא וְהִנֵּה עוֹד דֶּלֶת בָּאוּלָם; וַיִּפְתַּח גַּם אֶת הַדֶּלֶת הַהִיא וַיָּבֹא גַּם בַּחֶדֶר הַשֵּׁנִי, וַיַּרְא וְהִנֵּה גַּם הַחֶדֶר הַשֵּׁנִי רֵיק, רַק אוֹר גָּדוֹל וָרוֹעַ בּוֹ כְּאוֹר הַצָּהֳרָיִם, וּבוֹ עוֹד דֶּלֶת; וַיִּפְתַּח גַּם אֶת הַדֶּלֶת הַהִיא. כָּכָה עָבַר בְּשִׁבְעָה חֲדָרִים וּבַחֶדֶר הַשְּׁבִיעִי רָאָה וְהִנֵּה אִישׁ זָקֵן יוֹשֵׁב, וְלוֹ זָקָן אָרֹךְ וְלָבָן כַּשֶּׁלֶג וּבְיַד הַזָּקֵן קֻפְסַת טַבַּק שֶׁל כֶּסֶף, וְעֵינָיו נְטוּיוֹת אֶל הַסֵּפֶר אֲשֶׁר לְפָנָיו.

— שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם! — אָמַר אֵלָיו הַיְּהוּדִי הַזָּקֵן, בְּנָשְׂאוֹ אֶת עֵינָיו מִן הַסֵּפֶר וַיַּרְא אֶת הַנַּעַר.

— עֲלֵיכֶם שָׁלוֹם! — עָנָה הַנַּעַר.

— אָנָה אַתָּה הוֹלֵךְ, נַעַר קָטֹן?

— לִלְמֹד תּוֹרָה.

— הֲתִלְמַד אִתִּי יַחַד?

— כֵּן.

— שֵׁב לְפָנָי.

וַיֵּשֶׁב הַנַּעַר לִפְנֵי הַזָּקֵן.

וּשְׁנֵיהֶם לָמְדוּ בְּהַתְמָדָה רַבָּה".

וּבְטֶרֶם כִּלָּה זֶרַח לְסַפֵּר אֶת סִפּוּרוֹ, הִבִּיט מִסָּבִיב וַיַּרְא, וְהִנֵּה שָׂרָה אֲחוֹתוֹ הַצְּעִירָה יוֹשֶׁבֶת עַל יַד הַשֻּׁלְחָן וְרֹאשָׁהּ נִשְׁעֶנֶת עַל זְרוֹעָהּ וִישֵׁנָה וּמִצַּד הַשֻּׁלְחָן הַשֵּׁנִי יוֹשֵׁב בָּרוּךְ הַצָּעִיר, וְגַם הוּא רֹאשׁוֹ נִשְׁעָן עַל יָדוֹ וְיָשֵׁן.

וַיֹּאמֶר זֶרַח אֶל רָחֵל אֲחוֹתוֹ:

— רָחֵל, הַיְרֵאָה אָתְּ?

— אָנֹכִי? — וְאַתָּה?

— אָנֹכִי אֵינֶנִּי יָרֵא.

— גַּם אָנֹכִי אֵינֶנִּי יְרֵאָה, עוֹנָה לוֹ רָחֵל.— מַדּוּעַ לֹא יָבֹא עוֹד אַבָּא?

— אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ.

— גַּם אֲנִי אֵינֶנִּי יוֹדַעַת.— עוֹנָה לוֹ רָחֵל.

וּשְׁנֵיהֶם שׁוֹתְקִים.

— לְכִי לִישֹׁן, רָחֵל.

— לֹא, חֲפֵצָה אֲנִי לְחַכּוֹת עַד בֹּא אַבָּא.

— הֲרוֹצֶה אַתָּה לִישֹׁן, זֶרַח?

— לֹא, אֵינֶנִּי רוֹצֶה; וְאָתְּ?

— גַּם אֲנִי אֵינֶנִּי רוֹצָה,— עוֹנָה לוֹ רָחֵל.

— אִם כֵּן נְחַכֶּה שְׁנֵינוּ עַד בֹּא אַבָּא.

— כֵּן, נְחַכֶּה.

וַיְחַכּוּ שְׁנֵיהֶם.

וּבַחֶדֶר דְּמָמָה רַבָּה, רַק קוֹל נַחֲרָה קַלָּה שֶׁל הַיְלָדִים הַיְשֵׁנִים נִשְׁמָע בַּחֶדֶר; וְהַצְּלָלִים הַשְּׁחוֹרִים בַּעֲלֵי הַזְּקָנִים הָאֲרֻכִּים מִתְנוֹעֲעִים עַל הַקִּירוֹת.

— הֲיָדַעְתָּ זֶרַח? — קוֹרְאָה רָחֵל.

— מָה?

— הָבָה נִתְפַּלֵּל גַּם אֲנַחְנוּ אֶל יְיָ כִּי יְמַהֵר וְיִשְׁלַח לָנוּ אֶת אַבָּא.

— כֵּן, הָבָה נִתְפַּלֵּל.

וַיִּקַּח זֶרַח אֶת הַסִּדּוּר וַיִּפְתָּחֵהוּ בִּמְקוֹם הַתְּהִלִּים אֲשֶׁר בְּסוֹף הַסִּדּוּר, וַיִּקְרָא בוֹ וַיִּתְנוֹעֵעַ וּבְלִבּוֹ הִתְפַּלֵּל.

„רִבּוֹן הָעוֹלָמִים, אֲבִי הַיְתוֹמִים, אֶת אִמֵּנוּ לָקַחְתָּ מִמֶּנּוּ וַתַּעֲלֶנָה הַשָּׁמַיְמָה; אָבִינוּ אֵינֶנּוּ אִתָּנוּ, כִּי הָלַךְ בְּדֶרֶךְ רְחוֹקָה; שְׁלַח נָא אֶת מַלְאָכֶיךָ לְפָנָיו לְשָׁמְרוֹ בַּדֶּרֶךְ, לְבַל תְּאֻנֶּה לוֹ כָּל רָעָה וַהֲשִׁיבֵהוּ מַהֵר אֵלֵינוּ".

וְזֶרַח מַבִּיט מִסָּבִיב לוֹ וְהוּא רוֹאֶה אֶת רָחֵל אֲחוֹתוֹ יוֹשֶׁבֶת עַל הַשֻּׁלְחָן וְרֹאשָׁהּ נִשְׁעֶנֶת עַל יָדָהּ וִישֵׁנָה גַּם הִיא.

וַיִּשָּׁאֵר זֶרַח לְבַדּוֹ וַיֵּשֶׁב וַיְחַכֶּה עַד אֲשֶׁר יָבֹא אָבִיו.

וּבַחֶדֶר דְּמָמָה עֲמֻקָּה; אוֹר הַמְּנוֹרָה מֵאִיר אֶת הַחֶדֶר. הַצְּלָלִים עַל הַקִּירוֹת מִתְנוֹעֲעִים; וְהַנַּעַר מַבִּיט אֶל הַתַּנּוּר, שָׁם עוֹמֶדֶת הָעֲרִיסָה, הַיֶּלֶד יָשֵׁן בָּהּ. וְזֶרַח מַבִּיט אֶל הַשֻּׁלְחָן, לִימִינוֹ יוֹשֶׁבֶת שָׂרָה הַקְּטַנָּה וִישֵׁנָה, לִשְׂמֹאלוֹ בָּרוּךְ הַקָּטָן וְיָשֵׁן, וּלְנֶגְדּוֹ יוֹשֶׁבֶת רָחֵל וִישֵׁנָה גַּם הִיא.

וְהוּא יוֹשֵׁב וְחוֹשֵׁב וּמַעֲלֶה בְּזִכְרוֹנוֹ אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה כָּל הַיּוֹם; וְאֵת אֲשֶׁר לָמַד בַּחֶדֶר אֶת הַחֻמָּשׁ, אֶת הַמַּעֲשֶׂה עַל דְּבַר עֲקֵדַת יִצְחָק; אַבְרָהָם אָמַר לְהַקְרִיב אֶת בְּנוֹ יְחִידוֹ לְעוֹלָה לַיְיָ.

וְהוּא מַבִּיט עַל בָּרוּךְ הַקָּטָן, רוֹאֶה הוּא אֶת עַפְעַפָּיו הַשְּׁחוֹרוֹת וְהָאֲרֻכּוֹת הַיּוֹרְדוֹת עַל עֵינָיו הַסְּגוּרוֹת.

— יֶלֶד טוֹב וְנֶחְמָד הוּא בָּרוּךְ,— חוֹשֵׁב זֶרַח בְּלִבּוֹ, וְאֵינוֹ גּוֹרֵעַ אֶת עֵינָיו מִמֶּנּוּ.

וְהוּא מַנִּיחַ יָדוֹ הָאַחַת עַל הַשֻּׁלְחָן, אַחֲרֶיהָ גַּם אֶת הַשֵּׁנִית.

„בָּרוּךְ הוּא נַעַר טוֹב,— הוּא חוֹשֵׁב בְּלִבּוֹ – אַבָּא אֵינֶנּוּ..: הַיּוֹם נֶאֱבַק עִם רְאוּבֵן, וַיְנַצְּחֵהוּ... וַיְיָ שָׁלַח אֶת הַמַּלְאָךְ אֶל אַבְרָהָם...״ וּמַחְשְׁבוֹתָיו עוֹלוֹת וּמִסְתַּבְּכוֹת בְּמוֹחוֹ, רֹאשׁוֹ כָּבֵד עָלָיו, וְהוּא תּוֹמֵךְ אֶת רֹאשׁוֹ עַל יָדוֹ.

וְזֶרַח מַבִּיט וּמַבִּיט עַל אָחִיו הַצָּעִיר, רוֹאֶה אֶת עֵינָיו הַסְּגוּרוֹת, וְאֶת שְׂפָתָיו הַפְּתוּחוֹת לְמֶחֱצָה וּמִבֵּינֵיהֶן נִשְׁקָפוֹת שִׁנָּיו הַקְּטַנּוֹת וְהַלְּבָנוֹת.

וְזֶרַח מַרְגִּישׁ כְּמוֹ עוֹר דַּק נִמְשָׁךְ עַל עֵינָיו... וַיִּישַׁן גַּם הוּא.

וַיִּישְׁנוּ כָּל הַיְלָדִים הַמְחַכִּים לְבוֹא אֲבִיהֶם.

וְהַמְּנוֹרָה הוֹלֶכֶת גַּם הִיא הָלוֹךְ וְכָהֹה; הִנֵּה הַשַּׁלְהֶבֶת יוֹרֶדֶת, הַצְּלָלִים אֲשֶׁר עַל הַקִּיר הוֹלְכִים הָלוֹךְ וְגָדוֹל, הָלוֹךְ וְגָדוֹל, מִתְגַּנְּבִים עַל הַשֻּׁלְחָן וְעוֹלִים עַל רֹאשׁ בָּרוּךְ הַקָּטָן, אַחֲרֵי כֵן גַּם עַל רֹאשׁ שָׂרָה הַקְּטַנָּה, אַחֲרֵי כֵן גַּם עַל רֹאשׁ רָחֵל; וְאַחֲרֵי כֵן גַּם עַל רֹאשׁ זֶרַח.

וְהַמְּנוֹרָה הַקְּטַנָּה הוֹלֶכֶת הָלוֹךְ וְכָהֹה וְרַק בְּאֶמְצַע הַשֻּׁלְחָן עוֹדֶנָּה מְהַבְהֶבֶת וְדוֹעֶכֶת מְעַט מְעָט.

פִּתְאֹם קָרָה אֵיזֶה דָּבָר.

אִשָּׁה אַחַת בָּאָה הַחֶדְרָה וְאִישׁ לֹא יָדַע בְּאֵיזֶה דֶרֶךְ בָּאָה וְהָאִשָּׁה לְבוּשָׁה לְבָנִים, וּצְנִיף שֶׁל שְׁבָת לָבָן כַּשֶּׁלֶג עַל רֹאשָׁהּ, וּמַרְאֵה פָּנֶיהָ אָהוּב וְנֶחְמָד מְאֹד וַתֵּלֶךְ וַתִּקְרַב אֶל הַיְלָדִים.

וְהַבַּיִת נִתְמַלֵּא אוֹרָה, כְּאִלּוּ הוֹפִיעָה הַלְּבָנָה פִּתְאֹם בֶּחָדֶר.

וְהָאִשָּׁה הֵרִימָה אֶת יָדֶיהָ וַתְּשִׂימֵן עַל רָאשֵׁי הַיְלָדִים וַתֹּאמַר:

— נוּמוּ, יַלְדֵי הַיְקָרִים, נוּמוּ, צִפֳּרֵי הַקְּטַנּוֹת, נוּמוּ שְׁנַת חַיִּים וּבְרִיאוּת.

וּפִתְאֹם נֶעֶלְמָה הָאִשָּׁה וְיַחַד אִתָּהּ נֶעֶלְמָה גַּם הָאוֹרָה מִן הַחַלּוֹן וַיְהִי חשֶׁךְ כְּבָרִאשׁוֹנָה.

וּלְמָחָר בַּבֹּקֶר, כַּאֲשֶׁר קָמוּ הַיְלָדִים מִשְּׁנָתָם, שָׂמְחוּ שִׂמְחָה רַבָּה וַיְסַפְּרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו וְאִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ, כִּי רָאוּ אֶת אִמָּא בַּחֲלוֹם.

שָׁלוֹם אַשׁ.

סִירַת הַצָּלָה בְּיָם סוֹעֵר.

משה ויהודית מונטיפיורי.

(המשך).

בצפת חלק מונטיפיורי בידיו את הכסף, אשר הביא לתמיכת הנזוקים שם ברעש האדמה שהיה מקרוב, ויתן נדבות רבות גם לעניי הערביאים.

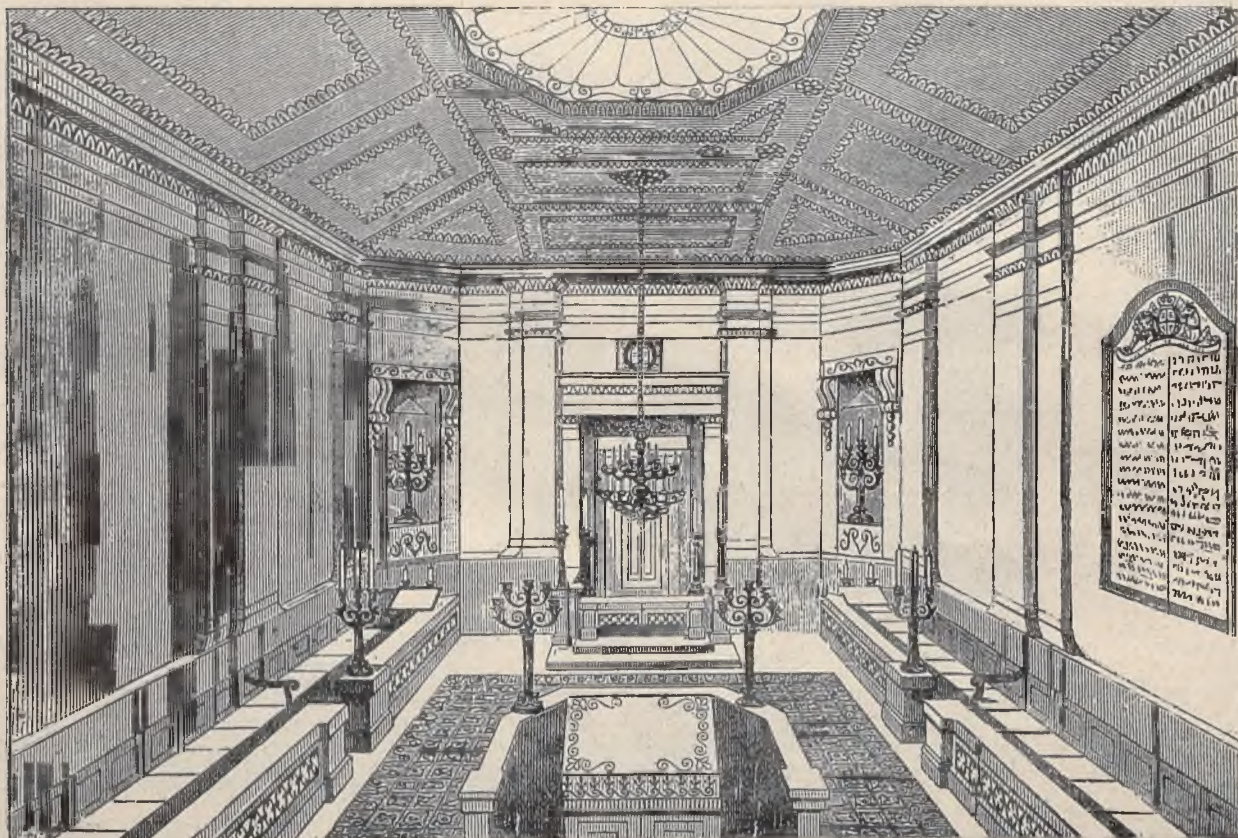
„הלכנו לראות את קבר הלל הזקן — כותב מונטיפיורי בזכרונותיו — הקבר הזה הוא אחד המחזות היותר מעניינים[1] שראיתי בארץ ישראל. הקבר הוא מערה בתוך מערה ומעין מים זכים שוטף בין שתי המערות. בקרבת הקבר ראינו עמודי שיש יפים מאד המתרוממים מתוך שרידי בית כנסת עתיק. אבני הגזית יפות וגדולות מאד.

1) מעניין *интересный*, אינטערעססאנט.

בהיות מונטיפיורי בצפת וראה את העני הגדול השורר שם בין אחינו בני ישראל, עלה על לבו ליסד מושבות[1] עבריות בסביבות העיר ההיא. הוא ראה, כי יש במסבי צפת יערי עצי זית כבירים לימים מאד, כרמים, אדמת מרעה, המון מעינות מים טובים; גם תאנים, אגוזים, שקדים, גם שדי תבואות.

„ראשית דבר — הוא כותב בזכרונותיו — אבקש מאת השלטן לתת לנו בהכירה על משך חמשים שנה חבל אדמה, בערך מאתים כפרים, ובשכר זה נתן לו מעשרה עד עשרים אחוזים מתוצאות[2] האדמה בכסף מזמן אשר נשלם לו מדי שנה בשנה, אבל בתנאי, כי האכרים יהיו חפשים מכל מס. וכאשר אקבל את

1) כפרים שיושביהם עובדים את האדמה. 2) מתבואות.

בית הכנסת של מונטיפיורי ברמסגט: מראהו הפנימי.

הרשיון הזה אסף, אם ירצה השם, אגדה להרחיב את עבודת האדמה בארץ ישראל ולעזור לאחינו בארפה לשוב לארץ אבותיהם.

מצפת הלכו לטבריה. הדרך היה יפה מאד: הגבעות שמצדי הדרך היו מכסות בעצי זית תאנה ורמון ואדמת המישור היתה אדמה דשנה, אבל רק מקצתה זרועה. בהיו גם כמהלך שעתים לבוא טבריה, עלה באזניהם קול חצוצרות וקול תרועות ששון ועוד מעט נראה לעיניהם קהל גדול הבא לקדם פניהם בשירה ובשמחה ובראשם שני רבני טבריה, הספרדי והאשכנזי, ונכבדי העדה שרו שירים עברים וערבים לכבוד האורחים היקרים. גם שר העיר יצא לקראתם הדור בלבושו והמויש בכלי נשקו והוא רוכב על סוס אביר, ואתו כשנים עשר פקידי צבא ומשרתים. גם הקדי (השופט) ובנו יצאו לקראתם וישימו להם כבוד. הם קרבו אל העיר לפנות ערב.

ולפני העיר עמדו שתי שורות ארכות של אנשים ונשים וטף משני צדי הדרך ולפידים בידיהם, גם כל העיר היתה מוארה באורים, הרחובות המו מאדם רב גם על הגגות עמדו המון אנשים ונשים. מכל עבר נשמעו ברכות שלום וכל ההמון שר במקהלה: „הם באים, הם באים! אשרנו בא!“ קבלת הפנים הנהדרה הזאת עשתה רשם גדול על מונטיפיורי ורעיתו.

חמשה ימים שהו [1]) בטבריה ויחלקו נדבות רבות לעניי ישראל ולעניי הערבים ויאמרו לנסע לדרכם ירושלימה, אף כי שמעו, כי הדבר מפיל חללים רבים בירושלים וסביבותיה.

בדרך ראו הרבה גני חמד, יערי זיתים ותותים [2]) במספר רב, אך כאשר קרבו אל ירושלים וראו את החרבן והשממה אשר מסביב, ירדו מעל סוסיהם ויקוננו את קינות ירמיהו, עד בואם לפני שערי ירושלים. מפחד הדבר לא סרו אל העיר ויתקעו אהלם על הר הזיתים אשר מקדם לעיר, בקרבת קבר חלדה הנביאה.

ממחרת יום בואם בא פחת ירושלים לברכם בשלום ויתהלך אתם בידידות רבה. גם ראשי קהלות הספרדים והאשכנזים ועמהם קהל גדול באו לברך את מונטיפיורי ורעיתו. לעת ערב התגנב שועל אחד אל אהל מונטיפיורי ורעיתו ויבהלו מאד. אז זכרו את דברי המקונן: על הר ציון ששמם שועלים הלכו בו.

ביום האחד עשר לחדש יוני רכבו לעמק יהושפט ואחר כן הלכו עם הפחה לראות את קבר דוד המלך. הפחה בעצמו הוליך אותם אל תוך המערה. המערה היא רחבת ידים אשר תקרתה נשענת על עמוד גדול העומד בתוך. ובקצה המערה יש חלון מעשה שבכה, ולימין החלון שער עשוי בתבנית קשת. בעד שבכת החלון ראינו את הקבר המכסה במרבדי רקמה יקרים, ועל הקבר כתוב בשפת עבר: „זה קבר אדוננו דוד“. ומשני עברי הכתבת תבנית מגן דוד. בקצה הקבר ראו מרבד משי ורוקה, זאת היתה מנחת אברהים פחה. „עתה התפללו לאלהיכם!“ אמר הפחה אליהם ויצא מן המערה. אחר כן ראו גם את „מערת ירמיהו“ ואת קברי המלכים.

ביום המחרת באו ירושלימה לקול המון חוגג בכל הרחובות. גם הפחה ופקידיו הלכו אתם. הם בקרו את בית הכנסת של הספרדים

[1]) ישבו.

[2]) תות — מין עץ פרי.

והאשכנזים, ששם התפללו הרבנים בשלומם, ואחר כן התפללו לפני הכתל המערבי ומשם רכבו אל היכל הפחה.

„ברכות והודאות לאלהי ישראל — כתב מונטיפיורי בספר זכרונות היום ההוא — אשר זכינו להיות רגלינו עומדות הפעם השנית בשערי ירושלים“.

מירושלים הלכו לחברון ופרשים הלכו עמהם ללותם. אנשי העיר קדמו את פניהם בכבוד גדול. משה ויהודית חפצו לראות את „מערת המכפלה“ ושר העיר הבטיחם ללכת אתם שמה. הם הלכו עמו ויסורו אל המסגד של המשלמים [1]) העומד שם, אך לא יכלו בשום אפן ללכת הלאה, מפני חמת המון הערבים המתפללים, אשר סער אליהם מאד; כי היו בעיניהם כמחללי הקדש ויהיו אנוסים לצאת מהר מן המסגד דרך פתח אחר וישובו לאהלם.

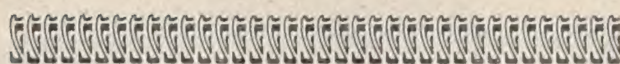
אחרי אשר חלק מונטיפיורי את נדבותיו הרבות לעניי העיר, עזבו את חברון וילכו ליפו, ומשם נסעו בדרך שפת הים צפונה ויחנו בעמק אחד על פני הר הכרמל ואחרי עשותם ימים אחדים בדרך שבו בשלום בירותה.

מבירות נסעו לאלכסנדריה. שם התראה מונטיפיורי עם הפחה מושל מצרים ויבקש מלפניו על אחיו בני עמו, להיות להם למגן מפני אויביהם ולהיטיב את מצבם ככל האפשר. והפחה הבטיחהו לעשות את בקשתו. אז יצאו מאלכסנדריה ובקיץ שנת תקצ״ט שבו בשלום לאנגליה.

(עוד יבא).

יגאל הכרמלי.

[1]) הערבים המאמינים בדת מחמד נביאם.

אבני גיר *).

(מספורי הטבע).

(סוף).

ועתה נשובה נא אל העגלה הטעונה אבני גיר, אשר קרבה אל הכבשן. פועלים אחדים קרבו אליה ויקחו את האבנים ויתנון בתנור ויערכון שם שורות, שורות, האחת על יד רעותה. ורוח שמו בין אבן לאבן ובין שורה לשורה, למען אשר תוכל האש לבוא ביניהן. והאש תבער שם ימים אחדים רצופים ולא יכבוה; והשלהבת לוהטת את האבנים מכל עבריהן, עד אשר לא יוכל עוד החמצן הפחמי לנוח באבנים, כי יצר לו שם המקום ושאוף ישאף לצאת החוצה ולברח מן האש. וכן יעשה; כי עם עמוד העשן והאש, אשר יעלה מן המעשנה הגדולה אל מרחבי השמים, יצא גם הוא, החמצן הפחמי, ועלה למעלה והתערב באויר אשר על פני הארץ; ובצאת החמצן הפחמי כלו מן האבנים, יכבו את האש והאבנים תתקררנה.

ואבן הגיר השרופה באש שואפת אל ידידה ורעה, אשר גרשהו ממנה בחזקת היד. נפשה מרה לה מאד על החמצן הפחמי אשר הלך ואיננו. וחמתה בוערת בה כאש; על כן לא ינקה כמעט כל הנוגע בה. ואם יקחנה איש ביד רטבה ואחזה רגעים אחדים, או אם יגיענה אל שפתיו, וחש עד מהרה כאב צרבת כמכות אש.

על כן קראו לסיד הקלוי באש ובמים לא הובא — סיד חי, או-סיד ממאיר[1].

והסיד יודע היטב, כי לא יוכל לגשת אל רעהו החמצן הפחמי אשר עזבהו, עד אשר יובא במים, ולכן יצמא כל הימים למים.

הבו לי מים! הבו לי מים! — יתחנן הסיד אל כל העובר עליו, כאשר יתחנן האיש העיף והצמא במדבר, במצאו פתאם בית מושב. והתקרב יתקרב הסיד בכל אשר יוכל אל המים אשר סביבותיו והתאחד אתם, ואז יתגעש מרב שמחה, והשמיע קול כסיר נפוח העומד על האש.

והאדם, אשר חלק לו אלהים בינה, מוצא חפץ בתשוקת הסיד אל המים ומשתמש בה לצרכיו להרחיק על ידה את המים מחמרים נוזלים אחרים. והיה אם יקשה לעושה יין שרף[2] להרחיק המים מן היין, כי גם המה רעים אהובים מימי עולם, ולא על נקלה יפרדו איש מעל אחיו, — ולקח האיש כלי ונתן בו סיד דק ושפך לתוכו יין השרפה המהול במים; ומשך אליו הסיד את המים והפרידם מן היין; כי גדולה קרבת המים אל הסיד מקרבתם אל היין. ככה ינקה עושה היין את יינו מן המים והיה כבאו נקי ממים.

עתה ננסה נא להשקיט את צמאן של אבני הגיר השרופות, באפן כזה: נקח אבן אחת אשר משקלה שלש לטראות ונתן עליה מים מעט מעט, וראינו כי המים ינגפו מהר ועלו באד, והאבן תחם ותתפורר ותשתפך והיתה לאבק דק; אז נחדל מתת עליה עוד מים, אחרי אשר התפוררה, וראינו כי האבק יבש כלו. ואולם אם נשקלהו במשקל וראינו כי יעלה משקלו לארבע לטראות, כי המים, אשר בלע הסיד אל תוכו, הוסיפו את הלטרה על כבד משקלו. אבל ראה לא נראה והכר לא נכיר את המים אשר באו אל תוכו, כי כבר התאחדו אתו והיו לחמר אחד.

והסיד החם יתפורר גם אם יהיה ימים רבים גלוי ברוח תחת כפת השמים; כי המים אשר באויר יתקרבו אליו מעט מעט והתאחדו יחד.

והאכרים מדשנים את שדותיהם באבק הסיד.

ואם יתנו על הסיד החם מים רבים מאד, יתערב אבק הסיד במים והיה לחמר נוזל לבן, והלבינו בו את קירות הבתים. ואם יערבוהו בחול והיה לחמר לבנין הבתים לחבר אבן אל אבן.

לאבן הגיר יש עוד קרובים, רעים ואהובים רבים ולכלם תתחבר בחפץ לב. אך אהבתה לחמצן הפחמי ולמים תגדל ביותר, ולכן תתאמץ בכל כחה להתקרב אליהם ולהתאחד עמהם.

הנה ספרתי לכם קצות דרכי הסיד, כי לא חפצתי להלאותכם הפעם ברב דברים. אולם אם דברי אלה מצאו חן בעיניכם, ותחפצו באמת לדעת את כל דרכי הסיד ותכונותיו ועלילותיו, ומצאתם את כל זאת, ועוד דברים רבים נפלאים ומענינים מאד מאד, בספרים המדברים על תכונות מיני העפר, ובספרי חכמת הכימיה[1].

אביאסף.

---

[1] מכאיב. [2] בראנטוויין водка.

[1] היא תורת תכונת הגופים השונים, הרכבתם והפרדתם לחלקיהם.

ידיעות שונות.

יתומים עזובים. — טובי הציונים שבוינה יצאו ב„קול-קורא" בעתון הציוני „ולט" (העולם) וזה תכנו:

„ראובן אשר ברודס מת. כל ימי הסופר הגדול הזה היו שורה ארכה של עני ומחסור; אך הוא עמד על משמרתו, משמרת הקדש, ויעבד את עבודתו הגדולה לעמו ולשפתו. רוחו הכביר לא ידע דאגת מחר, כי הסתפק במה שהביא לו היום, ההוה, וכל יום הביא לו רחשי כבוד ותהלה, אבל לא זוהר! קשה היתה מלחמת החיים לסופרנו זה".

„וכן עבר גם יומו האחרון, ידידים ורעים עמדו סביב לקברו הפתוח ויקברו בו סופר גדול בישראל, סופר גדול, אשר לא השאיר אחריו מאומה, מלבד זכרון יקר וחביב — עם אשה רעבה ושלשה ילדים רכים ומחסרי כל".

„שלשה ילדים מחסרי כל! השמעתם? שלשה פרחי אדם יורשי השם היקר ברודס, והמה רעבים ללחם! עורו אפוא, כל אשר שפתנו יקרה לו, כל אשר סופרינו הגדולים חביבים לו, ועזרו לתת ליתומים העזובים האלה חנוך טוב הראוי לבני הסופר העברי הגדול ולמלא כל מחסוריהם".

גם אתם, קוראינו העברים הצעירים וקוראותינו העבריות הצעירות, אשר טעמתם גם אתם מפרי עטו של הסופר המנוח ואשר עתידים אתם, כאשר נקוה, לקרא ולהבין את כל אשר הגה רוחו הכביר, אתם המתענגים על כל הטוב, אשר יתנו לכם הוריכם הטובים — זכרו נא גם אתם בטוב לכם את היתומים העזובים ההם, בזכות אביהם הסופר, אשר זכרו לא יסוף מספרותנו.

הַקּוֹף הַמְרֻמֶּה.

הַקּוֹף מָצָא חֲבִילַת נְיָר וַיִּקָּחֶנָּה וַיְמַהֵר וַיִּפְתָּחֶנָּה וַיְבִיאֶנָּה אֶל פִּיו בְּאַוַּת נֶפֶשׁ; הוּא קִוָּה לִמְצֹא בָהּ מַאֲכַל תַּאֲוָה. אַךְ תּוֹחַלְתּוֹ נִכְזְבָה מַהֵר, וְתַחַת מַאֲכַל הַתַּאֲוָה מָצָא — אֲבַק־טַבָּק.

מִכְתָּבִים.

לקוראי ה„עולם קטן"!

בכל המכתבים הרבים אשר באו ב„עולם קטן" לא ראיתי עוד אף אחד, אשר יתאונן בו כותבו על המחסור אשר לנו בספרים עברים למקרא. האמנם יש לכלם כל הספרים אשר הוציאה „תושיה" לבדה? ואני כל פעם ופעם בראותי ב„עולם קטן" מודעה כי יצא ספר חדש הנני נעצבה מאוד, בדעתי כי לקנות כל הספרים היוצאים תמיד אי אפשר, ולקחת אותם למקרא אין אצל מי... ולכן עלתה מחשבה על לבבי לכונן אגודת נערים ונערות, אשר כל אחד מהם יקבל עליו לשלם תשלום חדשי, ובכסף הזה ניסד לנו בית מקרא לנערים ולנערות. ומתוך חברי האגדה נבחר לנו אחרים אשר ינהלו את כל עניני האגדה, כמו לתת לכל אחד ואחד את הספר אשר יבקש, ולקחת ממנו בחזרה את ספרו הראשון, ולכתב בספר את התשלומים וכדומה. את בית המקרא נעשה בבית אחד החברים. אך לפני קרבי אל המלאכה הזאת, אמרתי לפנות אל קוראי ה„עולם קטן" ולבקש מהם אם ראו בית מקרא כזה להודיע ב„עולם קטן" את הפרטים, אשר על פיהם יתנהג בית המקרא ההוא, והיה זאת לתועלת לכל החפצים ליסד בתי מקרא כאלה.

וילנה — שניפישוק. חיה שרה ישפי.

חברינו הטובים, קוראי ה„עולם קטן"!

עד השנה שעברה לא היה שום בית הספר בעיר מולדתי כודילקוב (פלך וואלין), עד אשר קמו אנשים צעירים הנקראים בשם „ציונים", והם יסדו בית ספר עברי לכל נער הרוצה ללמד, והלמודים בבית הספר הם: שפת עברית, דברי ימי ישראל, שפת רוסיה, חכמת החשבון וכתיבת־הארץ (גיאוגרפיה), וביחוד שפת עבר ודברי ימי ישראל. ואנחנו מביעים תודה למורינו על החיל אשר אנחנו עושים בלמודינו, הודות לעמלם הרב. גם חתמו לנו מורינו על העתון „עולם קטן", ומדי שבת בשבתו אנחנו קוראים בו בפני מורינו ספורים שונים ובתשעה באב קראנו שם על דבר חרבן בית מקדשנו ועינינו נזלו דמעות.

משה גרזילמן ודוב לרנר.

לקוראי ה„עולם קטן"!

בעירנו נפתח בית ספר עברי, אשר שם לומדים כעשרים וארבעה נערים מבני עשר עד ארבע עשרה שנה. ואנחנו לומדים בשקידה רבה, ועתה הננו מכינים את עצמנו להציג את המחזה „מוסר נער רע" אשר תבואתו תהי לטובת הילדים העניים אשר בארץ ישראל. כבר שננו כחצי המחזה, ובעוד חודש ימים נציג אותה.

אני קנאתי מאוד בנערי יושבי ארצנו הקדושה המודיעים כי שפתנו חיה בפיהם. מה מאוד חפצתי גם אני להיות בארצנו הקדושה.

מרוזון, פ. קיוב. גרשון ברנשטין
בן עשר שנים.

המו"ל: הוצאת „תושיה" בוַרשה.
העורכים: א. ל. בן־אביגדור וש. ל. גרדון.
כתבת ה„עולם הקטן":
КНИГОИЗДАТЕЛЬСТВО „ТУШІЯ", ВАРШАВА.
Verlag „TUSCHIJAH", Warschau.

מחברות חדשות ומובחרות לבתי הספר

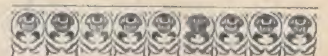
מבית החרשת של:

А. М. Пружанскій

Варшава,

Граничная 13.

להשיג בכל בתי המסחר לצרכי הכתיבה. (4—3) 2

בית הספר לתורת הכתיבה העברית

מאת מ. קרינסקי.

נדפס מחדש, מהדורה שלישית בהוספת תקונים ושנויים רבים, ולמען תהיינה חוברות בית הספר לתורת הכתיבה דבר השוה לכל נפש, הוזלו — ומחירן עתה רק 7 קאפ׳ לכל חוברת. בעד החמש חוברות ביחד 35 קאפ׳.

למו״ס, למורים ולבתי התלמוד תורה הנחה הגונה.

האדריסה:

Книгоиздательство „Тушiя“, Варшава.

בהו״ל: *Verlag „Tuschijah“, Warschau.*

Zakład Frebłowski Izraelski

(יודישע פרעבעל־אנשטאלט)

Celiny Witkowskiey

3 Leszno, 31. (3 – 20)

ווער עס וויל

זיין קינד אדער ער אליין זאל שעהן אונ שנעל שרייבען זאל זיך ווענדען צום בעוואוסטען קאליגראף, וועלכער פערשענערט אין 20 לעקציאנען דיא ערגסטע צערבראכענע האנדשריפטען נישט צום ערקענען. פיעלע דאנקבריעפע אין הצפירה, ביטע צו לעזען הצפירה נומר 100 תרס״ב. 5

ש. טייטעלבוים, מילא 3/56 (2—1)

בבית־מסחר הספרים

שלי יש להשיג כל

ספרי־למוד בשפות שונות

וכל ספרי־השכלה

בכריכות מהודרות ופשוטות.

מו״ס, מורים ואגודות ציוניות מקבלים הנחה ממחיר הקצוב בהקטלוגים.

כן אפשר להשיג בבית מסחרי כל ספרי רומעל וכל הדברים השייכים לבית מסחר של ספרים.

כתבתי: (6—1) 6

З. Ш. Сребёркъ, Вильна

Завальная ул. домъ Блоховъ

הוצאת „תושיה״.

תורת הספרות

ספר מורה תורת הסגנון העברי בכלל וכל חלקי הספרות השונים בפרט עם דוגמאות רבות בפרוזה ובשיר, נבחרות מכל חלקי ספרותנו, מתקופת כתבי הקדש עד ימינו אלה.

מאת ש. ל. גרדון.

רבים ושונים הם ספרי הלמוד בשפתנו המורים את תורת השפה העברית להלכה ולמעשה, אך כלם יחד סובבים רק על ציר אחד. הם מורים דעת השפה העברית להשתמש בה על פי חקי הדקדוק, אך אין עוד ספר למוד להורות דרכי הסגנון הספרותי בכלל ותורת הספרות לכל חלקיה בפרט. את החסרון הגדול הזה בא למלא הספר החדש הזה.

הספר הזה מכיל תורה שלמה של הספרות כמובנה היותר רחב: הוא מורה תורת הסגנון הספרותי, הפרוזי והשירי, לכל חקותיו, ואת תורת הספרות בעצמה לכל חלקיה השוגים. ואולם לא חוקים ודינים יבשים מביא הספר הזה להוגים בו, כי מלא הוא דוגמאות קטנות וגדולות (הכל לפי הענין) ממבחר ספרותנו העתיקה והחדשה, עד אשר מלבד ערכו הלמודי הגדול יש לו גם ערך גדול בתור חריסטומטיה המכילה בתוכה את מבחר עניני ספרותנו בכל מקצעותיה השונים.

הספר הזה מכיל בקרבו שלשה חלקים ומבוא: א) תורת הסגנון; ב) תורת הפרוזה; ג) תורת השירה.

הספר הזה הוא יחידי במינו כספרותנו ותועלת גדולה יביא לצעירי עמנו החפצים לדעת את שפתנו — ידיעה רבה ומקפת ולדעת את ספרותנו ולהבינה הבנה שלמה ועמוקה.

הספר הזה, מלבד החמר הספרותי העשיר שהוא מכיל בקרבו, (דוגמאות מסגנון טובי סופרינו ומשוררינו בכל תקופות ספרותנו העברית) יוכל להיות גם למורה דרך לצעירינו לדעת מה לבחר לקריאתם, בהזכירו בפעם בפעם את החבורים החשובים בספרותנו היפה.

הספר „תורת הספרות״ יוכל אפוא להחשב בצדק לקורס עליון שלם ומלא להשתלמות ידיעת שפתנו וספרותנו.

מחירו 1 רובל, מכורך בניר 1,10 רו״כ, בבד 1,15 רו״כ, מכורך הדר 1,25 רו״כ, פארטא 14 קאפ׳.

Издат. „Тушiя“, Варшава. | *Verlag „Tuschijah“, Warschau.*

בע״פ: נובוליפקי 7, מעון 9.

בית ספר עירוני בעל שש מחלקות (קלאססען)

נוסד בשנת תרמ״ח **של י. מיזלר** נוסד בשנת תרמ״ח

בורשה, רחוב סט׳ יורסקי Nr. 22

ואלה הלמודים הנהוגים בו:

תורת הדת, לשון רוסית, פולנית, עברית, אשכנזית, צרפתית, חשבון, אלגברה, גיאומטריה, הסטוריה, גיאוגרפיה, תולדות הטבע, פיזיקה, בוכהאלטריה, שרטוטי הגיאומטריה, חכמת הציור, חכמת הכתב, גימנסטיקה ותורת הזמרה.

תלמידי המחלקה הששית עומדים לבחינה אחרונה בידיעת חקי הלמודים הנהוגים בבה״ס העירונים אשר להממשלה יחד עם התלמודים הגומרים למודיהם במחלקה הנ״ל שמה, ומקבלים תעודת סמיכותם, הנותנת להם הזכיות הרשומות בסעיפי 33, 34, שהחלטו ע״פ פקודות הרוממות ביום 28 אפריל שנת 1887 לבתי הספר העירונים אשר בגליל הלמודים הווארשאי, בנוגע לעבודת הצבא נהנים הם מהזכיות הנתונות לבה״ס ממין הזה ע״פ הערה 2 לסעיף 56 בספר חקי המדינה.

קבלת תלמודים לביה״ס הזה נהוגה בחדש אוגוסט, שהוא ראש שנת הלמודים, כמשפט, אך כשיש מקומות פנוים יוכלו להתקבל גם במשך כל השנה.

ילידי הערים האחרות, הבאים הנה ללמוד בביה״ס הנ״ל, יכולים למצוא להם דירה עם מזון גופני ורוחני בבית מחזיק ביה״ס בעצמו או במקום אחר ע״פ הוראתו ועצתו.

Herausgeber u. Eigenthümer: Verlag „Tuschijah“. Verantwortlicher Redacteur: S. M. Laser. Druck von Josef Fischer in Krakau